

COMISIA PENTRU SITUATII EXCEPTIONALE A MUNICIPIULUI CHISINAU

DECIZIA nr. 7

din data de 29 decembrie 2023

În temeiul Regulamentului Comisiei Situații Excepționale a Republicii Moldova, aprobat în baza Hotărârii de Guvern nr. 1340/2001 „Cu privire la Comisia pentru situații excepționale”, pct. 4 al Dispoziției nr. 5/2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Autorităților Administrației Publice Locale, art. 29 (2) art. 32 (1) din Legea nr. 436/2006 „Privind administrația publică locală”, art.15 (1) art. 16 (1) din Legea nr. 136/2016 „Privind statutul municipiului Chișinău” și Legii privind regimul stării de urgență, de asediu și de război nr. 212/2004;

Având în vedere actualele norme și reglementări în vigoare, dar și atitudinea nefavorabilă a autorităților publice centrale, la ora actuală, se creează un clientelism politic din partea partidului de guvernământ în ceea ce privește alocarea resurselor financiare din bugetul public, precum și condiții de neechitate și lipsă de interes față de parcursul socio-economic de dezvoltare al capitalei acestei țări, care asigură o contribuție majoră de cca 70% la formarea veniturilor în bugetul public național, municipiului Chișinău revenindu-i, sub formă de impozite și taxe, doar circa 13% sau 2,8 miliarde de lei din circa 23,0 miliarde de lei virafți în bugetul de stat, iar normativul defalcărilor pentru bugetul municipal Chișinău rămânând neschimbat (50 la sută).

Date fiind aceste circumstanțe, în ultimii ani, povara financiară asupra bugetului municipal Chișinău depășește suma de 1,3 miliarde de lei, lucru care se întâmplă ca urmare a diverselor decizii privind delegarea de competențe financiare suplimentare de către stat, prin intermediul Parlamentului, fără a se aloca și resursele financiare necesare pentru acoperirea costului acestui exercițiu de competență delegată, dar și a cheltuielilor suportate de municipalitate, în lipsa posibilității de rambursare sau acoperire a acestora, pentru:

- susținerea financiară în gestionarea crizei refugiaților, impactul căreia a constituit 9,3 mil. lei;
- rambursarea cheltuielilor de gestionare a pandemiei COVID-19, în sumă totală de 60,9 mil. lei;
- compensarea cheltuielilor suportate ca urmare a majorării tarifelor la resursele energetice în sumă de 335,5 mil. lei - pentru instituțiile bugetare și 70,0 mil. lei - pentru întreprinderile municipale;

- refuzul autorităților competente de a reglementa tarifele conform calculului prezentate de S.A. „Apă-Canal Chișinău”, cu un impact financiar negativ de 613 mil. lei;
- compensarea sumei de 316 mil. lei, generată de stabilirea sporului lunar în valoare fixă pentru angajații din sectorul bugetar în mărime de 1300 lei, pentru perioada 2023 -2024 etc.

Potrivit Notei informative nr. 47/02-9/231 din 29.12.2023, prezentate de Direcția Generală Finanțe a Consiliului Municipal Chișinău, se constată că autoritățile centrale au refuzat alocarea/rambursarea cheltuielilor suportate de administrația publică locală a municipiului Chișinău (APL) pentru gestionarea pandemiei COVID-19, crizei refugiaților, crizei energetice, inclusiv pentru exercitarea atribuțiilor delegate suplimentar de achitare a sporului salarial lunar în suma de 1300 lei angajaților din sectorul bugetar, fără alocarea mijloacelor bănești în acest sens atât în anul 2023, cât și pentru anul 2024, precum și refuzul de a ajusta tariful pentru servicii de alimentare cu apă, suplimentar, odată cu implementarea Legii nr. 256/2023 privind modificarea unor acte normative, prin care a fost aprobată reforma sistemului de asistență socială „Restart”, a fost abrogat pachetul minim de servicii sociale, și ca urmare APL a municipiului Chișinău și U.T.A. Găgăuzia le-au fost atribuite și competențe regionale (art. 61 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă), adică cele care nu țin de competența nemijlocită a autorităților publice respective, precum și realizarea unor competențe delegate ale autorităților administrației publice centrale.

Trebuie de notat că toate aceste competențe au fost atribuite fără alocări de mijloace financiare pentru acoperirea cheltuielilor.

Astfel, în aceste circumstanțe, analizând situația și povara asupra bugetului municipal Chișinău cauzată de delegarea de competențe financiare suplimentare din partea statului, în lipsa alocațiilor financiare pentru anul bugetar 2024, care sunt strict necesare pentru acoperirea costului exercitării competenței delegate, se constată că există riscuri majore de reducere a capacității financiare în satisfacerea necesităților social-economice ale populației și dezvoltarea municipiului, neefectuarea atragerii investițiilor/proiectelor importante de infrastructură din cauza imposibilității contribuției proprii necesare, precum și de executare a cheltuielilor fără respectarea prevederilor art. 29 alin (5) din Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, în conformitate cu care finanțarea cheltuielilor se efectuează pe măsura încasării mijloacelor bănești la conturile bugetului.

În conformitate cu Nota informativă nr. 1-04/2/-1789 din 29.12.2023 a Direcției Generale Asistența Medicală și Socială, se constată că în urma

implementării Legii nr. 256/2023 privind modificarea unor acte normative, prin care a fost aprobată reforma sistemului de asistență socială „Restart”, a fost abrogat pachetul minim de servicii sociale, care includea:

- 1) Serviciul social de suport monetar adresat familiilor/persoanelor defavorizate;
- 2) Serviciul social de sprijin pentru familiile cu copii;
- 3) Serviciul social Asistență personală.

În consecință, începând cu anul 2024, acestea au fost excluse din sistemul de cofinanțare din contul transferurilor cu destinație specială al Fondului de susținere a populației și/sau bugetul de stat. Totodată, au fost delegate atribuții din domeniul social, inclusiv regionale, municipiului Chișinău, fără alocări de mijloace financiare pentru acoperirea cheltuielilor suportate în procesul de realizare a acestora.

Potrivit Notei informative a Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 61/16-6/1237 din 28.12.2023, potrivit căreia au fost constatate circumstanțe identice, reflectate în Notele informative menționate *supra*, dar și existența a 2 155,5 de angajați în Serviciul social Asistență personală, având în vedere Nota informativă nr. 01/16-6/4572 din 29.12.2023 a Direcției Generale Educație, Tineret și Sport, potrivit căreia s-a constatat că pentru servicii complementare/suplimentare de finanțare a claselor și grupelor cu program prelungit, care nu sunt componente ale învățământului obligatoriu și nu se regăsesc ca parte componentă a Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, aprobat prin Ordinul MEC, conform pct. 22 din Regulamentul de organizare și funcționare a claselor și grupelor cu program prelungit, autoritățile administrației publice locale, pot decide organizarea grupelor/ claselor cu program prelungit, cu finanțare din surse bugetare și alte surse legale, în cazul identificării resurselor în acest scop. Luând în considerare că, dreptul administrației publice locale de a menține anumite servicii din domeniul social sunt condiționate de existența mijloacelor suficiente în bugetul local și în contextul existenței riscului declanșării unei situații excepționale cu caracter socio-economic, cauzate de întreprinderea acțiunilor abuzive, discriminatorii și ilegale din partea autorității publice centrale în raport cu sistemul social din mun. Chișinău, care poate impacta un număr considerabil de persoane, se impune luarea următoarelor decizii și măsuri.

Comisia pentru situații excepționale a municipiului Chișinău **DECIDE:**

1. Se ia act de notele informative menționate *supra*.
2. Se obligă conducătorii Direcției generale asistența medicală și socială și Direcției generale pentru protecția drepturilor copilului să efectueze evaluarea

Serviciului Social Asistență personală, în vederea constatării situației create și formulării recomandărilor privind posibilitatea menținerii în continuare a serviciului vizat în lipsa finanțării.

3. În temeiul unei justificări obiective, Direcția generală asistența medicală și socială și Direcția generală pentru protecția drepturilor copilului se obligă, în regim de urgență, să identifice acțiuni prevăzute de legislația în vigoare și să întreprindă măsuri rezonabile în vederea menținerii serviciului „Asistența personală”, în limita bugetului disponibil.

4. Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău va eficientiza cheltuielile privind activitatea claselor/grupelor cu regim prelungit și a altor servicii educaționale complementare, achitate din componenta locală.

5. În scopul eficientizării cheltuielilor pentru anul 2024, în cadrul autorităților/instituțiilor bugetare, instituțiilor publice la autogestiune, întreprinderilor municipale subordonate Consiliului Municipal Chișinău și societăți pe acțiuni în care Consiliului Municipal Chișinău deține o cotă parte mai mare de 50%, funcțiile vacante pot fi suplinite ca măsură excepțională, în cazurile în care este necesară asigurarea activității de bază a fiecărui subiect.

6. Se pune în sarcina conducătorilor entităților menționați la pct. 5, începând cu data de 1 ianuarie 2024, să optimizeze cu cel puțin 10% cheltuielile curente privind activitatea operațională și să gestioneze sursele financiare în mod econom, eficient și eficace, în concordanță cu principiile buneii guvernări.

7. Controlul executării prezentei decizii se pune în sarcina Secretarului interimar al Consiliului Municipal Chișinău, domnul Adrian Talmaci.

8. Prezenta Decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina oficială a Primăriei Municipiului Chișinău.

**Președinte al Comisiei,
Viceprimar**

Secretar al Comisiei



Ilie CEBAN

Silvia LIPCANU